

Bart en Boris

BRENGEN EEN NIEUWE DRAAI AAN FAALKOSTEN

Faalkosten voorkomen bij aanleg sierbestrating

Wat kun jij beter doen?

Faalkosten bij de aanleg van sierbestrating – bijna iedere hovenier heeft er weleens mee te maken. Wat zijn de meest voorkomende oorzaken en hoe kun je ze voorkomen? We vroegen vijf leveranciers naar hun ervaringen én hun tips.

Auteur: Heidi Peters

Wat zijn faalkosten? Faalkosten zijn kosten die ontstaan door fouten in het werkproces. Fouten die voorkomen hadden kunnen worden. Door deze fouten moet er actie ondernomen worden, zoals repareren, opnieuw doen of korting verlenen. De kosten voor die actie zijn de faalkosten. Plat gezegd: faalkosten zijn kosten die niet nodig waren geweest als je beter had opgelet. Bij de klant ontdekken dat je een essentieel stuk gereedschap bent vergeten en dat je terug moet rijden? Faalkosten. Een verkeerde ondergrond voor die dure keramiektegels, waardoor ze niet recht blijven liggen? Ook faalkosten (heel dure).

Wij vroegen vijf bedrijven, deels producent en deels leverancier van sierbestrating, naar verhalen uit de praktijk, en natuurlijk naar hun tips om faalkosten te voorkomen. We legden hen zeven problemen in het proces voor die zorgen voor

faalkosten: ontwerpfouten, verkeerde materiaalkeuze, communicatiefouten, uitvoeringsfouten, logistieke problemen, ongunstige weersomstandigheden en niet-nageleefde voorschriften. Alfons Olde Bijvank van MBI De Steenmeesters, Thijs Timmer en Willem Morssinkhof van Tuinvisie, Pieter Dragt van Buiten Beton, Niels in 't Veen van Trivium en Hidde Vermaas van Schellevis deelden hun ervaringen met en hun adviezen over deze oorzaken.

Thijs Timmer is vestigingsmanager van Tuinvisie Enter en Eindhoven. 'Je merkt in de markt dat hoveniers steeds efficiënter gaan werken, bijvoorbeeld door producten op locatie te laten bezorgen in plaats van zelf met aanhangers heen en weer te rijden. Maar ook faalkosten zijn een reden. Kostenefficiëntie is steeds belangrijker en als Tuinvisie proberen we daarbij continu

mee te denken. Dat doen we bijvoorbeeld door orders altijd dubbel te controleren voor verlanding of afhaal, door wat extra mee te leveren in verband met zaagverlies, of door het vierogenprincipe te hanteren in het productieproces om de kwaliteit te kunnen waarborgen.'

Ontwerpfouten

Verkeerde keuzes of fouten in het ontwerp van de bestrating kunnen leiden tot herwerk of aanpassingen nadat het werk al begonnen is.

Het is een onderwerp dat Alfons Olde Bijvank van MBI de Steenmeesters meteen bij de kop pakt: 'Ik heb ervaring met architecten die vaak een immense plantenkennis hebben, maar wat minder van sierbestrating weten. Dat is niet vreemd: er is zó veel te koop; dat kunnen zij eenvoudigweg niet allemaal weten. Mijn advies is om voorafgaand aan het ontwerp de wensen

van de klant te bespreken, én met de MBI-dealer te overleggen of wat de klant in gedachten heeft wel leverbaar is. Het proces verloopt daarna een stuk gemakkelijker. Slijtvast, kleurecht, onderhoudsvriendelijk, vuilwerend ... Weet wat belangrijk is voor je klant, anders verdoe je veel kostbare tijd en dat is niet nodig.'

Hidde Vermaas, accountmanager Benelux bij Schellevis, is meer dan eens geconfronteerd met deze specifieke situatie: 'Bij huizen met rietendaken adviseren wij om een grindbak of gebakken klinkers onder de lekrand van het dak te plaatsen. Als je dit niet doet, wordt de lekrand zichtbaar op de betontegels. Dit zorgt voor

'Problemen kosten meer dan je ooit aan een project zult verdienen'

vroegtijdige slijtage en de esthetisch afbreuk

aan de uitstraling. Doordat de druppels steeds op dezelfde plaats vallen en nadruppen, worden de betontegels te zwaar belast. De eigenaar wil in zulke gevallen nog weleens de hovenier of ontwerper aansprakelijk stellen. Als wij van tevoren de situatie kennen, adviseren we een grindpad of een pad van gebakken klinkers. Het is dus belangrijk dat de eindklant meegenomen wordt in de gemaakte keuzes, zodat duidelijk is wat er verwacht kan worden. Wij geven hoveniers regelmatig rondleidingen door de fabriek en trainingen.'

Materiaalkeuze

Het gebruik van ongeschikte materialen die niet voldoen aan de eisen voor duurzaamheid of esthetiek, kan resulteren in vroegtijdige slijtage, schade en de noodzaak tot vervanging.

Timmer: 'Het is belangrijk om je goed te laten voorlichten over de verschillende soorten producten. Denk alleen al aan alle soorten, maten en kwaliteiten van tegels en stenen, de duurzaamheidsklassen van hout, de toepassingen van afwateringssystemen en de verwerking van verschillende soorten voegmiddel.' Olde Bijvank: 'De keuze in materialen is zo groot, dat is voor de consument niet te overzien. Daarom advi-

Niels in 't Veen, Trivium Ceramics (foto uit archief)

seer ik mensen om in eerste instantie te kijken naar wat ze mooi vinden, wat past binnen hun budget en voldoet aan de verwachtingen op het gebied van kleurechtheid en vuilwerendheid. Ook hoe de stenen gebruikt worden, is belangrijk. Dus stel een paar basisvragen, om teleurstelling en onnodige tijdverspilling te voorkomen. Problemen kosten meer dan je ooit aan een project zult verdienen. Dat is overigens ook het gevaar van kopen via internet: de kans is te groot dat mensen iets verkeerd uitzoeken. Neem bijvoorbeeld Geosteen en Basicsteen. Het ene product is een betontegel met een kleurechte toplaag, het andere heeft die laag niet. Op het moment van aankoop zie je amper verschil tussen de foto en de echte situatie, maar na tien jaar is het verschil gigantisch. Een ander probleem dat ik soms zie: een niet-vuilwerende tegel onder een overkapping. De vervuiling regent dan niet schoon en het vuil trekt in. Nog iets: in de ontwerpfase kiezen mensen soms voor een tegel die een te smalle voeg heeft. Wordt deze aaneengesloten verwerkt, dan kan er later geen voegmiddel meer in. Er zijn allerlei hulpmiddelen om de tegels iets verder uit elkaar te leggen, waardoor de voegafstand groot genoeg is voor voegmortel. Denk dus vooraf na of je de tegels wel of niet op voeg legt.'

Voor keramiekleverancier Trivium is het allerbelangrijkste dat je weet wat je kiest en hoe je het verwerkt. 'Keramiek bestaat nog niet zo lang en is altijd dun geweest', vertelt Niels in 't Veen, directeur van Trivium. 'In tegenstelling tot de meeste mensen, kiezen al onze klanten bewust voor deze dunne tegel en niet voor een dikere variant. Veel mensen denken dat een tegel beter blijft liggen als hij dikker en zwaarder is. Dat is wel zo, maar in Nederland ligt niets vast, omdat de grond beweegt en het zand uitspoelt. Technisch leidt dit dus tot faalkosten. Zitten die faalkosten dan aan de voorkant, in het werkproces? Ik denk dat we in Nederland gewoon

Hidde Vermaas, Schellevis

Thijs Timmer, Tuinvisie

Pieter Dragt, Buiten Beton

te gemakkelijk zijn. In Duitsland en België wordt alles bestraat volgens onze methode. Dat betekent verlijmen op natte drainagemortel. Hiervoor geven wij regelmatig trainingen aan hoveniers. Dankzij deze methode laten de tegels volgens In 't Veen niet los, scheuren de voegen niet, ontstaat er geen wrijving en hoeven er dus geen nieuwe tegels besteld te worden. 'Ons systeem is aan de voorkant wat kostbaarder, maar je creëert wel een systeem dat decennialang blijft liggen. Je hoeft nooit meer terug te komen voor reparatie.'

Pieter Dragt is directeur van Buiten Beton. 'Om hoveniers te ondersteunen, organiseren wij als Buiten Beton hoveniersdagen. Op zo'n dag staan wij met 34 leveranciers klaar om ervaringen te delen, vragen te beantwoorden en in workshops echt met nieuwe materialen te werken. Net als de trainingen op locatie die we gedurende het seizoen verzorgen, helpt zo'n hoveniersdag om

sommige faalkosten in de toekomst te voorkomen. Toch lukt dat niet altijd. Elke klus is anders. Je stemt de materialen van tevoren zorgvuldig met elkaar af, maar je weet nooit exact wat je in het werk tegenkomt. Daarom zou een hovenier wat extra ruimte in de offerte kunnen opnemen om dit soort kosten op te vangen. Een soort stelpost, zeg maar, om de kwaliteit van het werk te borgen.'

Uitvoeringsfouten

Onjuiste installatiemethoden of het niet volgen van technische specificaties tijdens de aanleg kunnen leiden tot structurele problemen, zoals verzakkingen en het loslaten van tegels of stenen.

In 't Veen: 'Wij vragen altijd, bij elke levering, hoe de klant of hovenier de tegels denkt te gaan verwerken. Of we nu met de hovenier of de consument praten, ik vind het onze plicht om ze goed te informeren over de juiste manier van

verwerking. Keramiek verwerk je volgens ons vast of je verwerkt het niet, dus niet in het zand. Tegelijkertijd kunnen we de hovenier het gebrek aan kennis niet kwalijk nemen; de ontwikkelingen zijn de afgelopen jaren snel gegaan. Daarom organiseren we regelmatig trainingdagen; dan gaan we met hoveniers zagen, boren, verlijmen enzovoort. Deze dagen zitten altijd volgeboekt.'

Timmer: 'Wij zien vaak dat er te weinig aandacht is voor een goede ondergrond. Dat kan bij regenval of vorst meerdere problemen veroorzaken. Vlak na oplevering zijn die nog niet zichtbaar, maar op termijn kunnen er verzakkingen optreden, voegen knappen, beschadigingen ontstaan et cetera.'

Olde Bijvank ziet veel problemen ontstaan door verkeerd voegen of voegen met het verkeerde materiaal. 'Er zijn verschillende soorten voegtoepassingen en die vergen verschillende verwerkingsmethoden. Wij sturen weleens een adviseur van een producent van polymeerzand, bijvoorbeeld Gator Nederland, met de hovenier mee naar een nieuw project. De dealer, hovenier en producent starten in zo'n geval samen een project op en dat wordt erg gewaardeerd.' Veel dealers van onder andere MBI organiseren hoveniersavonden: instructieavonden waarop door een specialist van MBI uitleg gegeven wordt over materialen en de verwerking ervan, om zo faalkosten zoveel mogelijk te voorkomen. Olde Bijvank: 'Het wordt ook steeds belangrijker om vooraf na te denken over de waterberging in de tuin en daar iets voor te organiseren. Doe je dat niet, dan heb je later een behoorlijk issue.'

Een andere uitvoeringsfout die Olde Bijvank ziet, is dat een tegel strak tegen een gebouw aan wordt gelegd. Als de ondergrond dan inklinkt, blijft deze tegel aan de muur hangen. Bovendien

'Trainingsdagen helpen de hovenier om faalkosten in de toekomst te voorkomen'

knappen de voegen eruit. Zijn advies is dan ook om de tegel een paar millimeter van de muur af te leggen. 'Ook zie ik de toepassing van zandbanen vaak fout gaan. Stratenmakers denken dat roodoranje afgegraven zand, dat na aantrillen een harde plaat wordt, het beste zand is. Maar dan is de waterinfiltratie wel slecht. Daardoor blijven de stenen en voegen nat en kun je vlek- vorming en andere problemen krijgen, zoals groene voegen, nat blijvende bestrating of aanhechting van vuil. Soms wordt er gekozen voor een dunne laag zand op zwarte grond. Dat moet je niet doen, want zwarte grond werkt als een spons en dat levert problemen, zowel bij natheid als bij vorst. Je moet niet bezuinigen op zand. Zand kost niet zoveel, arbeid is kostbaar. Goed zand is cruciaal!

'Bij sommige projecten merken wij dat er niet goed genoeg wordt ingelezen', vertelt Vermaas. 'Alle verwerkings- en onderhoudsvorschriften staan op onze website. Op onze verpakkingen staat duidelijk wat je wel en niet met ons product moet doen. Bijvoorbeeld tegels afrillen met een trilplaat: dat mag dus niet. Daarnaast adviseren wij voor onze producten een minimale voeg van 5 mm. Dit doen we omdat onze tegels taps toelopen en onderin niet tegen elkaar aan gelegd mogen worden. Ze zetten namelijk uit als ze heel warm worden. Liggen de tegels tegen elkaar aan, dan drukken ze zichzelf uit verband. Dan is het lijnenspel weg en ontstaan er scheve voegen. Dus ook hier geldt: ieder product heeft zijn eigen specificaties; lees de verwerkings- vorschriften voor de producten die je gebruikt goed! Ook Timmer ziet regelmatig 'eigenwijze' hoveniers: 'We zien nogal eens problemen bij het leggen van vlinderplanken, die momenteel populair zijn. Als je je niet houdt aan de instructies, bijvoorbeeld te veel afstand aanhoudt tussen de onderliggers, dan gaan de planken doorzakken. Dat is eenvoudig te voorkomen door je even te verdiepen in de instructies.'

Logistieke problemen

Fouten in planning en logistiek kunnen leiden tot vertraging en extra kosten voor arbeid en materiaal.

Olde Bijvank adviseert: 'Vraag vooraf aan de dealer welke bestratingsproducten op voorraad zijn, om onvoorziene levertijden te voorkomen.' Hij benadrukt het belang van regelmatige communicatie met de dealer. Ook beveelt hij aan om zoveel mogelijk materialen bij dezelfde partner aan te schaffen, in verband met efficiëntie en

Luchtfoto van showtuinen van Tuinvisie

kostenbesparing. Timmer focust op het minimaliseren van transportkosten en -bewegingen. In 't Veen waarschuwt: 'Vaak bestellen mensen net genoeg tegels, maar onvoorziene omstandigheden kunnen voor problemen zorgen. Bestel altijd enkele tegels extra, al zet je ze maar in de schuur. Bij schade heb je dan reserve.' Hij legt uit dat het belangrijk is om minimaal 5 procent extra te bestellen vanwege snijverlies. Dragt stelt vast: 'Goede voorbereiding van wat je bestelt, weten wanneer en waar het bezorgd wordt, kan veel problemen voorkomen.' Hij benadrukt dat het belangrijk is om samen met de dealer de locatie en bereikbaarheid door te nemen: 'Dat bespaart niet alleen tijd, maar ook kosten. Bovendien is minder rijden duurzamer.'

Weersomstandigheden

Door slechte planning van het werk met betrekking tot het weer, kan het werk stil komen te liggen of kan het resultaat niet goed zijn. Hierdoor zijn soms extra maatregelen nodig.

'Alles staat of valt met de juiste ondergrond. Schellevis produceert voornamelijk grootformaat-tegels en zware elementen van beton', vertelt Vermaas. 'Dit betekent dat bij de plaatsing de basis goed moet zijn. Heb je tijdsdruk of zit het weer niet mee, laat je dan niet verleiden om de tegels tóch te leggen. Je loopt dan het risico dat de tegel breekt wanneer er een auto overheen rijdt. De ondergrond is niet meer egaal en de tegel wordt niet goed ondervangen. Vroeg of laat krijg je nazakkingen. Hoeveel is afhankelijk van de ondergrond. Klei, veen en zand reageren allemaal anders. Dus pomp weg en vervang het zand, of wacht totdat de omstandigheden goed zijn.' Olde Bijvank van MBI is het hier helemaal mee eens: 'Leg niet bij nat zand. Een goede fundatie is heel belangrijk. Op een oprit rijdt je direct sporen als de basis niet goed is. Dan kun je opnieuw beginnen.'

Niet naleven van voorschriften

Het niet voldoen aan lokale bouwvoorschriften of veiligheidsnormen kan resulteren in boetes en de noodzaak tot aanpassing van het werk.

'In tuinen zijn er geen beperkingen als het gaat om bestrating. Maar stel je deze vraag over een jaar of vijf nog eens, dan zal het antwoord anders zijn. In België en bepaalde gebieden in Duitsland heeft de overheid regels opgesteld voor het hemelwater en klimaatadaptieve bestrating op eigen terrein', weet Olde Bijvank. 'Dat zal in Nederland ook komen. De gemeente Groningen is er al mee begonnen.'

'In Nederland is er al een aantal gemeenten die eisen stellen aan de hoeveelheid verharding in een tuin bij nieuwbouw', weet Vermaas. 'Als een tuin bijvoorbeeld voor 80 procent is dichtgelegd met verharding, kan het zijn dat je een deel weer moet verwijderen, omdat de tuin voor een vastgesteld deel uit waterpasserende materialen moet bestaan.'

Conclusie

Nu alle tegel-*troubles* en bestratings-*bloopers* uit de doeken zijn gedaan, blijkt dat een goede hovenier niet alleen groene vingers, maar ook een kristallen bol nodig heeft. Denk eraan: elke tegel leg je niet alleen voor nu, maar ook voor de komende jaren. Dus bedenk, voordat je die schop in de grond steekt: ga je voor een tuinpad of voor het pad naar toekomstige hoofdpijn?

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!